

Otto VÍZNER

Jozef COCHIUS

Otto Vízner narodil sa r. 1920. Zomrel 1990, Lubietová.

Včelárstvom (predtým brtníctvom) sa obyvateľia Lubietovej zaoberali od najstarších čias. Prispeli tomu vhodné prírodné pomery, hlavne dostatok pôvodných zmiešaných lesov.

Včelárstvo (brtníctvo, ktorým sa počas predchádzajúcich dvoch storočí označovalo vyberanie medu z bútfavých stromov lesných včiel, bolo predchodcom včelárstva) popri poľnohospodárstve, love zveri a rybolove patrilo medzi hlavné zdroje obživy Slovanov, ktorí sa v Lubietovskej kotline usadili v VI. – VII. storočí.

Počas celého stredoveku patrilo med medzi základné zdroje obživy, pretože bol až do vynájdenia rafinácie jediným sladidlom. Postupne sa prešlo od brtníctva k chovu včiel i keď správy o brtníctve v Lubietovej a okolitých dedinách máme ešte z minulého storočia.

V Lubietovej sa v minulosti chovali včely v domácnostiach a na majeroch, ale mesto prevádzkovalo aj veľkochov včiel, ktorý bol sústredený na Čelienci (čelien – včelín). V archívnych listinách je chov včiel na Čelienci doložený r. 1716. Mestské včelárstvo bolo okrem pivovarov, mlynov, baní, pily súčasťou mestského hospodárstva. Muselo dobre prosperovať a prinášať do mestskej pokladnice zisk.. To že sa tejto činnosti venovala patričná pozornosť dokazujú v Lubietovskom archíve zachované ročné inventárne od roku 1716. Pôvodne sa včelárilo v slamených útoch, alebo vydlabaných z dreva – klátoch. Pojem klát sa v Lubietovej používa dodnes.

Významným medníkom v histórii Lubietovského včelárstva je príchod Jozefa Cochiusa z Oravy do Lubietovej.

Jozef Cochius sa narodil v roku 1798 na Orave, zomrel 26. 1. 1867.

V otcových šľapajach pokračoval jeho syn Jozef Cochius ml.. Jeho snahy sa skončili tragédiou – vypálením včeliena. Podpaľača síce chytili a usvedčili (bol údajne podplatený), ale odškodnenia sa Cochius nedočkal, pretože majetok podpaľača bolo to „čo na ňom bolo vidno“.

Ďalšou významnou osobnosťou bol lubietovský rodák Otto Vízner. Písal a prekladal články do včelárskych časopisov. Z nemčiny do slovenčiny preložil príručku pre včelárov.

Prevzaté: OBZOR roč. V. (1867) čís. 5, str. 35 - prepis pôvodného textu

Už i nového roku tohto smrť zatála kosu do radu verných synov národu slovenského! Dostali sme totiž z Ban. Bystrice smutnú správu, že mnohovážny nekdy pán Jozef Cochius starší, čestný radný pán kráľ. Baň. mesta Lubjetovej, dňa 26. Jan. Náhle zomrel. Nebožtíka počítali sme od dávna medzi vysokocetených osobných priateľov našich, a preto držíme za svoju smutnú povinnosť, šlachetný život zvečnelého muža tohto i čitateľstvu našich listov dakolko riadkami natieniť.

Nechajúc na strane všetko, čo jako statočný občan krajinský a mešťan, jako nábožný, každému svoje dávajúc kresťan, jako znamenitý majster svojho remesla, jako šlechetný manžel a otec, jako úprimný, obetivý priateľ po čas života svojho pôsobil, iba na hospodárske jeho zásluhy o národ slovenský pokážeme.

Jozef Cochius bol prvý, ktorý nie len na Slovensku, ale v celej krajine uhorskej teraz už na mnohých stranách dobre známe i talianske včely udomácnil, keď okrem svetoznámeho Dzierzona, sotva kto v države rakúskej ešte túto „čelad“ poznal, o čom sme svojím časom z Viedne v Slovenských Novinách písali.

O mimoriadnej schopnosti jeho vo včelárení svedčí medzi iným, že keď sme v týchto novinách oznámili: „Matky, kráľovny včiel, italiánskych sú k dostaniu na Slovensku, v kr. meste Lubjetovej u pána J. Cochiusa“, on za jedno leto na všetky strany, menovite ale do Čiech a do Moravy, za 300 r. zlatých matiek rozposlal a že všetky tieto živočíchy v malých škatulkách uschované, šťastne došli po pošte na miesto svoje, bez úrazu zdravia.

Lanský rok bol včelám neprajný; a pressa nebožtík zimoval ui teraz 100 klátov, čo veru, okrem Dzierzona sotva ktorý včelár celej drážavy rakúskej preukáže. A pri tomto bedlivom opatrovaní početnej „čeladi“ svojej, nikdy mu nevypadnul z mysle drahý národ slovenský; on držal a pilne čítal od jakživa všetky slovenské knihy a časopisy, podporujúce i ndr. ústavy štedrou rukou; on bol medzi prvými zakladateľmi Maticie slovenskej a evanj. Slovenského gymnázia vo Veľ. Revúci. Tam, pri veľkej národnej slávnosti otvorenia Maticie Slovenskej dňa 4. augusta 1863, videli sme sa ostány krát v tomto živote; bo nebožtík, ač vtedy už 65 počítal a chorlavý bol; predsa nelutoval ťažkosti takej cesty, aby bol očitým svedkom „ veľkého dňa slovenského“.

Čo ale najviac, ako opravdové súdídlo verného národovca ceníme, je: že on vychoval Slovensku dvoch rovných šlachetných synov, Jozefa a Jána, ktorí ztratu dobrého otca, spolu s váženou rodinou a početnými priateľmi jeho oplakávajú. Kr. mesto Lubjetová uznalo jeho zásluhy, keď mu hodnosť čestného senátora udelilo.

Zomrel v 69-tom roku života. Pán boh daj nebožtíkovi slávu večnú, a nahraď slovenskému národu prebolástinú túto stratu.

Spracoval: Mgr. František Geleta
Spišská Nová Ves